

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO PIRMININKO NUTARTIS

2022 m. kovo 3 d.*

„Įstojimas į bylą – Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnis –
Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai prašymas –
Suinteresuotumas bylos baigtimi – Leidimas įstoti į bylą“

Byloje C-551/21

dėl 2021 m. rugsėjo 7 d. pagal SESV 263 straipsnį pareikšto ieškinio dėl panaikinimo

Europos Komisija, atstovaujama A. Bouquet, B. Hofstätter, T. Ramopoulos ir A. Stobiecka-Kuik,
ieškovė,

prieš

Europos Sąjungos Tarybą, atstovaujamą A. Antoniadis, F. Naert ir B. Driessen,
atsakovę,

palaikomą

Čekijos Respublikos, atstovaujamos M. Smolek, O. Šváb, J. Vlácil ir K. Najmanová,

Prancūzijos Respublikos, atstovaujamos A.-L. Desjonquères ir J.-L. Carré,

Vengrijos, atstovaujamos M. Z. Fehér ir K. Szijjártó,

Nyderlandų Karalystės, atstovaujamos M. K. Bulterman ir J. Langer,

Portugalijos Respublikos, atstovaujamos M. Pimenta, P. Barros da Costa ir J. Ramos,

įstojusių į bylą šalių,

TEISINGUMO TEISMO PIRMININKAS,

susipažinęs su teisėjo pranešėjo C. Lycourgos pasiūlymu,

išklausęs generalinę advokatę J. Kokott,

* Proceso kalba: anglų.

priima šią

Nutartį

- 1 Ieškiniu Europos Komisija prašo panaikinti 2021 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimo (ES) 2021/1117 dėl Gabono Respublikos ir Europos bendrijos žvejybos partnerystės susitarimo įgyvendinimo protokolo (2021–2026 m.) pasirašymo Europos Sąjungos vardu ir laikino taikymo (OL L 242, 2021, p. 3) 2 straipsnį ir Europos Sąjungos Tarybos per savo pirmininką ir remiantis šia nuostata įvykdytą Portugalijos ambasadoriaus paskyrimą kaip asmens, įgalioto pasirašyti tą protokolą.
- 2 Grįsdama savo ieškinį dėl panaikinimo Komisija, be kita ko, teigia, kad Tarybos praktika, pagal kurią jos pirmininkas paskiria asmenį, įgaliotą Europos Sąjungos vardu pasirašyti tarptautinį susitarimą, pažeidžia ESS 17 straipsnio 1 dalimi Komisijai suteiktą prerogatyvą užtikrinti Sąjungos atstovavimą išorės santykiuose klausimais, kurie nepatenka į bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) taikymo sritį.
- 3 2022 m. sausio 6 d. Teisingumo Teismo kanceliarija gavo Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis) dokumentą; juo šis, remdamasis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 40 straipsniu ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 130 straipsniu, paprašė leisti įstoti į bylą palaikyti Komisijos reikalavimų.
- 4 Grįsdamas savo prašymą leisti įstoti į bylą vyriausiasis įgaliotinis iš esmės teigia, kad jis yra viena iš „Sąjungos institucijų“, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio pirmą pastraipą, ir subsidiariai – kad jis turi būti laikomas Sąjungos „įstaiga“ arba „organu“, kaip tai suprantama pagal šio statuto 40 straipsnio antrą pastraipą, taip pat kad jis yra „suinteresuotas bylos baigtimi“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą. Šiuo klausimu vyriausiasis įgaliotinis pažymi, kad Teisingumo Teismo vertinimai, kuriuos jis pateiks būsimame sprendime dėl prerogatyvos, kuria remiasi Komisija, bus *mutatis mutandis* taikomi analogiškai prerogatyvai, kurią jis turi BUSP srityje pagal ESS 27 straipsnio 2 dalį.
- 5 2022 m. sausio 13 d. Teisingumo Teismo kanceliarijai pateiktame dokumente Komisija padarė išvadą, kad šis prašymas leisti įstoti į bylą turi būti patenkintas.
- 6 2022 m. sausio 21 d. Teisingumo Teismo kanceliarijai pateiktame dokumente Taryba padarė išvadą, kad minėtas prašymas leisti įstoti į bylą turi būti atmestas.
- 7 Taryba mano, kad vyriausiasis įgaliotinis nėra „Sąjungos institucija“, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio pirmą pastraipą, ir kad, nepaisant to, jog vyriausiasis įgaliotinis turėtų būti laikomas priskiriamu prie sąvokos „Sąjungos įstaiga arba organas“, kaip tai suprantama pagal Statuto 40 straipsnio antrą pastraipą, jis neturi „suinteresuotumo bylos baigtimi“, kaip tai suprantama pagal pastarąją nuostatą.
- 8 Taryba visų pirma pažymi, kad šioje byloje nagrinėjamas ginčas nėra susijęs su BUSP, taigi būsimas Teisingumo Teismo sprendimas negali turėti įtakos vyriausiojo įgaliotinio teisinei padėčiai. Be to, pastarojo padėtis Tarybos atžvilgiu skiriasi nuo Komisijos padėties. Šiuo klausimu Taryba pažymi, kad pagal ESS 27 straipsnio 1 dalį vyriausiasis įgaliotinis pirmininkauja Užsienio reikalų tarybai, taigi jis gali pats paskirti asmenį, įgaliotą sudaryti tarptautinį susitarimą BUSP

srityje. Vadinasi, vyriausiojo įgaliotinio teisinė padėtis skiriasi nuo Komisijos teisinės padėties, kai, kaip šiuo atveju, tarptautinis susitarimas sudaromas klausimu, kuris nepatenka į BUSP taikymo sritį.

Dėl prašymo leisti įstoti į bylą

- 9 Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta, kad valstybės narės ir Sąjungos institucijos gali įstoti į Teisingumo Teisme nagrinėjamas bylas.
- 10 Sąjungos institucijos, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, yra tik tos, kurios išsamiai išvardytos ESS 13 straipsnio 1 dalyje (2019 m. liepos 29 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Komisija ir Taryba / Carreras Sequeros ir kt.*, C-119/19 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2019:658, 6 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 11 Taigi vyriausiasis įgaliotinis negali būti pripažįstamas „Sąjungos institucija“, nes jis nėra įtrauktas į ESS 13 straipsnio 1 dalį. Vadinasi, jis negali remtis tokio statusu, siekdamas reikalauti įstoti į šią bylą (2019 m. liepos 29 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Komisija ir Taryba / Carreras Sequeros ir kt.*, C-119/19 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2019:658, 7 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 12 Šiomis aplinkybėmis reikia patikrinti, ar nagrinėjamu atveju galima leisti vyriausiajam įgaliotiniui įstoti į bylą palaikyti Komisijos reikalavimų pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio antrą pastraipą, kaip jis teigia subsidiariai.
- 13 Pagal šio statuto 40 straipsnio antros pastraipos pirmą sakinį teise įstoti į Teisingumo Teismui pateiktą bylą gali pasinaudoti „Sąjungos įstaigos ir organai bei kiti asmenys“, galintys įrodyti „suinteresuotumą bylos baigtimi“. Antros pastraipos antras sakinyss draudžia „fiziniams ir juridiniams asmenims“ įstoti į bylas tarp valstybių narių, Sąjungos institucijų arba tarp valstybių narių ir Sąjungos institucijų. Remiantis pastarosios nuostatos formuluote ir struktūra, reikia konstatuoti, kad toks draudimas netaikomas „Sąjungos įstaigoms ir organams“ (2021 m. rugsėjo 17 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Parlamentas / Komisija*, C-144/21, EU:C:2021:757, 6–8 punktus).
- 14 Atsižvelgiant į pagal ESS 27 straipsnį vyriausiajam įgaliotiniui suteiktus įgaliojimus, kurie yra neatsiejamai susiję su Sąjungos veikimu, ir, be kita ko, į tai, kad, nors pagal ESS 27 straipsnio 3 dalį vyriausiasis įgaliotinis remiasi Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT), teisiškai jis yra nuo jos atskirtas, šis įgaliotinis turi būti prilygintas „Sąjungos įstaigoms ir organams“, taikant Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio antrą pastraipą. Taigi, atsižvelgiant į ankstesniame punkte nurodytą jurisprudenciją, vyriausiasis įgaliotinis gali įstoti į bylą, kurioje nagrinėjamas Komisijos ir Tarybos ginčas, jei gali įrodyti „suinteresuotumą bylos baigtimi“.
- 15 Dėl tokio suinteresuotumo buvimo reikia priminti, kad sąvoka „suinteresuotumas bylos baigtimi“, kaip tai suprantama pagal šio 40 straipsnio antrą pastraipą, turi būti suprantama kaip tiesioginis ir realus suinteresuotumas pateiktų reikalavimų baigtimi, o ne kaip suinteresuotumas, susijęs su teisiniais pagrindais ar iškeltais argumentais. Iš tiesų žodžių junginys „bylos baigtis“ reiškia prašomą priimti galutinį sprendimą, kuris bus nurodytas būsimo sprendimo dėl prašymo leisti įstoti į bylą rezoliucinėje dalyje (2021 m. rugsėjo 17 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Parlamentas / Komisija*, C-144/21, EU:C:2021:757, 10 punktą).

- 16 Kalbant apie Sąjungos įstaigų ir organų prašymus leisti įstoti į bylą, pažymėtina, kad sąlyga dėl tiesioginio ir realaus suinteresuotumo buvimo turi būti taikoma taip, kad atspindėtų įgaliojimų, kuriuos toks pareiškėjas turi vykdyti pagal Sąjungos teisę, specifinį pobūdį (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 17 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Parlamentas / Komisija*, C-144/21, EU:C:2021:757, 11 ir 12 punktus).
- 17 Šiuo atveju svarbu pažymėti, kad pagal ESS 27 straipsnio 2 dalį vyriausiajam įgaliotiniui suteikiami įgaliojimai atstovauti Sąjungai su BUSP susijusiais klausimais.
- 18 Komisija savo ruožtu užtikrina atstovavimą Sąjungai išorės santykiuose srityse, kurių neapima BUSP, ir kitais Sutartyse numatytais atvejais pagal ESS 17 straipsnio 1 dalies šeštą sakinį.
- 19 Šioje byloje ginčas visų pirma susijęs su klausimu, ar ESS 17 straipsnio 1 dalies šeštajame sakinyje nurodyta užduotis užtikrinti atstovavimą Sąjungai išorės santykiuose reiškia, kad Komisija, o ne Tarybos pirmininkas, turi paskirti asmenį su tikslu sudaryti tarptautinį susitarimą Sąjungos vardu, įgaliojant tą asmenį pasirašyti tokį susitarimą.
- 20 Teisingumo Teismo atliktas šio institucinės teisės klausimo vertinimas ne tik nulems ginčo šioje byloje baigtį, bet ir *mutatis mutandis* turės lemiamos įtakos pasirinktai procedūrai ir įgaliojimams, kuriais vyriausiasis įgaliotinis naudosis pasirašant tarptautinį susitarimą BUSP srityje. Iš tiesų, kaip ir Komisijai srityse, kurios nesusijusios su BUSP klausimais, vyriausiajam įgaliotiniui pavesta užtikrinti atstovavimą Sąjungai su BUSP susijusiais klausimais.
- 21 Tiesa, kad šiuo atveju vyriausiasis įgaliotinis savo suinteresuotumą bylos baigtimi grindžia analogiška prerogatyva, susijusia su atstovavimu Sąjungai BUSP klausimais pagal ESS 27 straipsnio 2 dalį, palyginti su prerogatyva, kurią Komisija turi pagal ESS 17 straipsnio 1 dalį, kad Sąjungai būtų atstovaujama srityse, kurios nepatenka į BUSP taikymo sritį, o šioje byloje kalbama tik apie pastarąją prerogatyvą. Vis dėlto reikia pabrėžti, kad šis vyriausiojo įgaliotinio suinteresuotumas bylos baigtimi grindžiamas ne tuo, kad jis yra tokioje pačioje padėtyje kaip ir Komisija vienoje ar keliuose panašiose bylose, o tuo, kad, kaip pažymėta pirmesniame punkte, nuo ginčo baigties šioje byloje priklausys jo vaidmens ir įgaliojimų, kuriuos jis turi pagal pirminę teisę, apimtis pasirašant bet kokią Sąjungos sudarytą tarptautinį susitarimą BUSP srityje.
- 22 Atsižvelgiant į bendrą suinteresuotumo, kuriuo remiasi vyriausiasis įgaliotinis, apimtį ir į tai, kad vyriausiasis įgaliotinis iš esmės yra vienintelis asmuo ar subjektas, galintis juo remtis, šis suinteresuotumas turi būti pripažįstamas „tiesioginiu“ ir „realiu“.
- 23 Taigi tiesioginio ir realaus suinteresuotumo, kurį vyriausiasis įgaliotinis gali turėti dėl ginčo baigties šioje byloje, nepaneigia Tarybos nurodyta aplinkybė, kad vyriausiasis įgaliotinis pirmininkauja Užsienio reikalų tarybai pagal ESS 27 straipsnio 1 dalį. Šiuo klausimu pakanka pažymėti, kad, viena vertus, kaip aiškiai nurodė Taryba, sprendimus, kuriais leidžiama pasirašyti tarptautinį susitarimą BUSP srityje, ne visada priima Užsienio reikalų taryba, ir, kita vertus, kad nepriklausomai nuo to, kokį konkretų vaidmenį atlieka vyriausiasis įgaliotinis sudarant tokį tarptautinį susitarimą, Teisingumo Teismo pateikti teisiniai išaiškinimai dėl atstovavimo užduoties apimties pagal ESS 17 straipsnio 1 dalį gali paaiškinti atstovavimo įgaliojimų pagal ESS 27 straipsnio 2 dalį apimtį.
- 24 Atsižvelgiant į visas išdėstytas aplinkybes, vyriausiojo įgaliotinio prašymas leisti įstoti į bylą palaikyti Komisijos reikalavimų turi būti patenkintas pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio antrą pastraipą ir Procedūros reglamento 131 straipsnio 3 dalį.

Dėl įstojusios į bylą šalies procesinių teisių

- 25 Kadangi prašymas leisti įstoti į bylą yra tenkinamas, pagal Procedūros reglamento 131 straipsnio 3 dalį vyriausiajam įgaliotiniui bus pranešta apie visus šalims įteiktus procesinius dokumentus.
- 26 Kadangi šis prašymas buvo pateiktas per Procedūros reglamento 130 straipsnyje nustatytą šešių savaičių terminą, vyriausiasis įgaliotinis pagal Procedūros reglamento 132 straipsnio 1 dalį gali pateikti įstojimo į bylą paaiškinimą per vieną mėnesį nuo pirmesniame punkte nurodyto pranešimo.
- 27 Galiausiai vyriausiasis įgaliotinis gali pateikti žodines pastabas, jei bus surengtas teismo posėdis.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 28 Pagal Procedūros reglamento 137 straipsnį bylinėjimosi išlaidų klausimas sprendžiamas sprendime arba nutartyje, kuriais užbaigiamas procesas.
- 29 Kadangi šioje byloje buvo patenkintas vyriausiojo įgaliotinio prašymas leisti įstoti į bylą, reikia atidėti išlaidų, susijusių su jo įstojimu į bylą, klausimo nagrinėjimą.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismo pirmininkas nutaria:

- 1. Leisti Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai įstoti į bylą C-551/21 palaikyti Europos Komisijos reikalavimų.**
- 2. Kancleris pasirūpins, kad Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai būtų įteiktos visų procesinių dokumentų kopijos.**
- 3. Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai bus nustatytas terminas pateikti įstojimo į bylą paaiškinimą.**
- 4. Atidėti bylinėjimosi išlaidų, susijusių su Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai įstojimu į bylą, klausimo nagrinėjimą.**

Parašai.